

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1970

Vyhlásené: 28.12.1970 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1971 do: 31.12.1989

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

142

ZÁKON

z 21. decembra 1970

o devízovom hospodárstve

Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

§ 1

V záujme plánovitého rozvoja československej účasti na medzinárodnej delbe práce a rozvoja zahraničného obchodu, na zabezpečenie plynulého platobného styku so zahraničím a na ochranu československej meny sa v súlade so zámermi štátnej hospodárskej politiky vyjadrovanej štátnymi plánmi rozvoja národného hospodárstva upravuje týmto zákonom devízový monopol Československej socialistickej republiky, ako aj práva a povinnosti účastníkov devízovo-právnych vzťahov.

Štátny devízový monopol

§ 2

Vláda Československej socialistickej republiky riadi devízové hospodárstva a prostredníctvom Federálneho ministerstva financií dozerá na uskutočňovanie devízového monopolu Československej socialistickej republiky.

§ 3

Za uskutočňovanie devízového monopolu Československej socialistickej republiky zodpovedá Štátna banka československá.

§ 4

Štátna banka československá vypracúva v spolupráci s príslušnými federálnymi orgánmi a orgánmi republík návrh devízového plánu v súlade so zámermi štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva a zabezpečuje realizáciu a kontrolu schváleného devízového plánu.

Vymedzenie pojmov

§ 5

V zmysle tohto zákona

- a) sa valutamaí rozumejú bankovky, štátovky a všetky druhy obežných mincí cudzích štátov a devízami všetky druhy výplat na zahraničné miesta, ako aj platobné dokumenty znejúce na cudziu menu (zmenky, šeky, akreditívy, poukážky a pod.),

- b) zlatom sa rozumie zlato v nerozpracovanom stave alebo v polotovarochoch, a ak obsahujú viac ako 5 % rýdzeho zlata, aj zmesi, zliatiny, zlomky a zlaté mince,
- c) cennými papiermi sa rozumejú účastiny a iné dokumenty zakladajúce účasť na majetku (podielové listy, certifikáty a i.), čiastkové dlhopisy (dlhopisy štátnych a iných verejných pôžičiek, záložné listy, dlhopisy bánk, priemyselných podnikov a i.), ako aj dividendové a úrokové kupóny a talóny; zahraničnými cennými papiermi sú cenné papiere, ktoré sú splatné alebo boli vydané v zahraničí,
- d) devízovými prostriedkami sa rozumejú valuty a devízy [písmeno a)], zlato [písmeno b)] a zahraničné cenné papiere [písmeno c)].

§ 6

(1) Devízovými tuzemcami sú fyzické osoby, ktoré majú v tuzemsku bydlisko alebo sa tu aspoň po dobu jedného roka zdržiavajú, ďalej československí štátni občania, ktorí sa zdržiavajú v zahraničí so súhlasom príslušných štátnych orgánov, a rodinní príslušníci takých osôb, ktorí sa s nimi v zahraničí zdržiavajú, ako aj právnické osoby, ktoré majú v tuzemsku svoje sídlo. Iné fyzické a právnické osoby sú devízovými cudzozemcami.

(2) Vykonávací predpis určuje:

- a) kedy sa nepovažujú za devízových tuzemcov
 - aa) fyzické osoby, i keď sa v tuzemsku zdržiavajú dlhšie než jeden rok a právnické osoby, ktoré tu majú svoje sídlo;
 - bb) československí štátni občania, i keď sa zdržiavajú v zahraničí so súhlasom príslušných štátnych orgánov;
- b) ktoré ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú na československých štátnych občanov zdržiavajúcich sa prechodne v zahraničí.

Obchod s devízovými prostriedkami

§ 7

Obchodovať s devízovými prostriedkami a vykonávať platobný styk so zahraničím je oprávnená Štátna banka československá, ako aj peňažné ústavy a organizácie, ktoré tým Štátna banka československá poverí. Štátna banka československá určuje podmienky, za ktorých tieto peňažné ústavy a organizácie nakupujú a predávajú devízy, valuty a zlato.

§ 8

Peňažné ústavy oprávnené obchodovať so všetkými devízovými prostriedkami a vykonávať platobný styk so zahraničím sú devízovými bankami. Peňažné ústavy a iné organizácie oprávnené na plnenie niektorých úloh devízových bánk sú devízovými miestami. Devízové banky a devízové miesta sú povinné postupovať podľa pokynov, ktoré Štátna banka československá pre obchod s devízovými prostriedkami vydá, a ponúknuť jej v rozsahu, ktorý im určí, na odkup devízové prostriedky, ktoré podľa svojho oprávnenia získali.

§ 9

Vykonávať platby do zahraničia a prijímať úhrady zo zahraničia inak než prostredníctvom devízových bánk, ako aj obchodovať s devízovými prostriedkami, ak jednou zo zmluvných strán nie je devízová banka alebo devízové miesto oprávnené obchodovať s devízovými prostriedkami podľa § 7, je dovolené len v prípadoch, ktoré určuje vykonávací predpis.

Dovoz a vývoz hodnôt

§ 10

Dovoz valút, platobných dokumentov znejúcich na cudziu menu, zlata, cenných papierov, depozitných potvrdeniek, vkladných knižiek a životných poisťiek znejúcich na cudziu menu je voľný.

§ 11

Vývoz valút, platobných dokumentov znejúcich na cudziu menu, zlata, cenných papierov, depozitných potvrdeniek, vkladných knižiek a životných poisťiek znejúcich na cudziu menu, ako aj plnomocnstiev na nakladanie s majetkovými hodnotami nachádzajúcimi sa v zahraničí je dovoľený len s povolením Štátnej banky československej. Povolenie netreba na vývoz hodnôt, ktoré nie sú devízoví tuzemci povinní ponúknuť na odkup vôbec, prípadne ktoré devízová banka neodkúpila (§ 16).

§ 12

Dovoz a vývoz československých peňazí a platobných dokumentov znejúcich na československú menu, ako aj vkladných knižiek znejúcich na československú menu, je dovoľený len s povolením Štátnej banky československej.

§ 13

Podmienky dovozu a vývozu hodnôt uvedených v § 11 a 12, prípadne úľavy z týchto ustanovení a sumy, do ktorých možno tieto hodnoty dovážať a vyvážať bez povolenia, určuje vykonávací predpis.

Úhrady do zahraničia a sústredenie devíz

§ 14

(1) Konanť platby do zahraničia v akejkoľvek mene je dovoľené len s povolením Štátnej banky československej.

(2) Povolenie podľa odseku 1 netreba: a) na platby súvisiace s uskutočňovaním medzinárodného obchodu, medzinárodnej dopravy a medzinárodného zasielateľstva; podmienky, za ktorých možno tieto platby vykonávať, určí Štátna banka československá po dohode s Federálnym ministerstvom zahraničného obchodu; b) na ostatné platby, ak platba nepresahuje sumu určenú pre jednotlivé druhy platieb Štátnou bankou československou, ako ani na platby, ktoré určuje vykonávací predpis.

(3) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov platia obdobne na predaj valút a devíz devízovým tuzemcom devízovými bankami a devízovými miestami.

§ 15

(1) Devízoví tuzemci sú povinní:

a) starať sa o ochranu svojich pohľadávok voči devízovým cudzozemcom a ostatných hodnôt nachádzajúcich sa v zahraničí, s ktorými je podľa tohto zákona dovoľené nakladať len s povolením Štátnej banky československej (§ 18), a dbať o to, aby sa im uhradili platbou do tuzemska ich pohľadávky voči devízovým cudzozemcom ihneď po splatnosti, a to v mene, na

ktorú znie pohľadávka, prípadne v mene, ktorú devízová banka s nimi dohodne. Ak splatnosť je podmienená výpoveďou, sú povinní tieto pohľadávky bez odkladu vypovedať;

- b) ponúknuť devízovej banke na odkup najneskôr do 15 dní po nadobudnutí alebo po návrate do tuzemska alebo po tom, čo sa stali devízovými tuzemcami, valuty, zlato a platobné dokumenty znejúce na cudziu menu;
- c) speňažiť na výzvu Štátnej banky československej ňou určeným spôsobom zahraničné cenné papiere.

(2) Devízová banka má právo odkúpiť podľa podmienok pre obchod s devízami, valutami a zlatom hodnoty, ktoré jej boli ponúknuté podľa ustanovenia odseku 1 písm. b), ako i sumy uhradené v prospech devízových tuzemcov dobropisom v cudzej mene na účte u jej zahraničného dopisovateľa alebo prevziať na inkaso platobné dokumenty znejúce na cudziu menu a valuty.

(3) Výnimky z povinností ustanovených v odseku 1 upravuje vykonávací predpis.

§ 16

(1) Štátna banka československá určí, ktoré hodnoty [§ 15 ods. 1 písm. b)] nie sú devízoví tuzemci povinní ponúknuť na odkup buď vôbec alebo do určitej výšky. S hodnotami, ktoré nie sú devízoví tuzemci povinní ponúknuť na odkup vôbec, prípadne ktoré devízová banka neodkúpila, môžu devízoví tuzemci voľne nakladať.

(2) Štátna banka československá môže povoliť na žiadosť úľavy z povinností uložených v § 15 ods. 1 písm. a) a b) a je oprávnená určiť podmienky nakladania s týmito hodnotami.

(3) Štátna banka československá môže tak isto povoliť, aby došlá devízová úhrada alebo jej časť bola prevedená na účet devízového tuzemca zriadený v devízovej banke a vedený v cudzej mene alebo aby na taký účet bolo prevedené inkaso platobného dokumentu znejúceho na cudziu menu alebo jeho časť. Vlastník účtu môže zostatok účtu alebo jeho časť buď previesť na rovnaký účet iného devízového tuzemca alebo ho speňažiť v devízovej banke. So súhlasom Štátnej banky československej môže vlastník účtu zostatok účtu alebo jeho časť použiť v zahraničí.

§ 17

V devízových bankách sa môžu zriadiť účty devízových cudzozemcov (cudzozemské účty). Z vkladu na cudzozemskom účte vzniknutého poukazom alebo zložením cudzej meny môže vlastník účtu v tejto mene kedykoľvek voľne vykonávať platby do zahraničia. Inak platia o dobropisoch na cudzozemský účet otvorený z príkazu devízového cudzozemca a o dispozíciách so zostatkom takého účtu podmienky dohodnuté s bankou vedúcou účet.

Nakladanie s hodnotami

§ 18

(1) S pohľadávkami devízových tuzemcov voči devízovým cudzozemcom, s ich nehnuteľnosťami a majetkovými účasťami v zahraničí, s ich zahraničnými cennými papiermi a s cennými papiermi uloženými v zahraničí, s ich nárokmi na dedičstvo alebo odkaz v zahraničí, ako i s cennými papiermi devízových cudzozemcov, ktoré sú v úschove devízových tuzemcov, a s tuzemskými nehnuteľnosťami devízových cudzozemcov je dovolené nakladať len s povolením Štátnej banky československej.

(2) Povolenie nie je potrebné, ak ide o nakladanie s hodnotami uvedenými v odseku 1 v prípade smrti, ďalej o nakladanie s hodnotami, ktoré boli zbavené ponukovej povinnosti vôbec alebo neboli

devízovou bankou odkúpené (§ 16). Ďalšie prípady, v ktorých sa povolenie nevyžaduje, určuje vykonávací predpis.

§ 19

(1) Devízoví tuzemci smú len s povolením Štátnej banky československej:

- a) platíť v tuzemsku devízovým cudzozemcom alebo komukoľvek v ich prospech alebo z ich majetku;
- b) vstupovať do záväzkov, z ktorých vzniká povinnosť peňažného plnenia voči devízovým cudzozemcom alebo uznávať peňažné záväzky voči nim, ako i dojednávať výmenné obchody;¹⁾
- c) prevádzať zmluvne na devízových cudzozemcov tuzemské nehnuteľnosti a cenné papiere, ako i nehmotné práva - autorské, nakladateľské, patentové, známkové, z chránených vzorov, z vynálezov a pod., prenechať im tieto práva na využitie a udieľať oprávnenia na výrobné postupy.

(2) V povolení Štátnej banky československej na vstup do záväzku podľa odseku 1 písm. b) sa môže vysloviť, že toto povolenie platí zároveň ako povolenie na platbu do zahraničia podľa § 14, prípadne na platbu podľa odseku 1 písm. a).

(3) Vykonávací predpis určuje, v ktorých prípadoch sa povolenie nevyžaduje.

§ 20

(1) Devízoví tuzemci smú len s povolením Federálneho ministerstva financií dojednávať zahraničné finančné účasti na tuzemských podnikoch alebo sa finančne zúčastňovať na podnikaní v zahraničí.

(2) Ak finančná účasť má dosah iba pre územie Českej socialistickej republiky alebo Slovenskej socialistickej republiky, udelí Federálne ministerstvo financií povolenie podľa odseku 1 po prerokovaní s ministerstvom financií republiky. Ak sa finančná účasť dotýka záujmov oboch republík, prerokuje Federálne ministerstvo financií udelenie povolenia podľa odseku 1 s ministerstvami financií republík.

(3) Ak ide o účasť súvisiacu s uskutočňovaním medzinárodného obchodu, medzinárodnej dopravy a medzinárodného zasielateľstva, udeľuje devízovým tuzemcom povolenie Federálne ministerstvo zahraničného obchodu po dohode s Federálnym ministerstvom financií.

(4) Povolenie v zmysle odsekov 1 až 3 nenahrádza devízové povolenia Štátnej banky československej, pokiaľ sú podľa tohto zákona potrebné.

Devízová evidencia a devízový dohľad

§ 21

(1) Devízoví tuzemci sú povinní ohlásiť do devízovej evidencie:

- a) hodnoty uvedené v § 18 ods. 1;
- b) záväzky voči devízovým cudzozemcom;
- c) cenné papiere a tuzemské nehnuteľnosti, ktorých vlastníkmi sú devízoví cudzozemci;
- d) zmeny týkajúce sa práv, záväzkov a hodnôt podrobených ohlasovacej povinnosti, ako aj ich zánik;
- e) právne spory a úradné konanie dotýkajúce sa hodnôt podrobených ohlasovacej povinnosti a nehmotných práv v pomere k zahraničiu.

(2) Hlásenie cenných papierov a tuzemských nehnuteľností [odsek 1 písm. c)] a ich zmien podávajú devízoví tuzemci, ktorí ich pre cudzozemských vlastníkov spravujú alebo majú v úschove.

§ 22

Devízovú evidenciu vedie Štátna banka československá. Lehoty na hlásenie, spôsob hlásenia a prípady, na ktoré sa ohlasovacia povinnosť podľa ustanovenia § 21 nevzťahuje, ako aj úľavy z ohlasovacej povinnosti určuje vykonávací predpis.

§ 23

Štátna banka československá dohliada, či a ako devízoví tuzemci plnia povinnosti uložené im týmto zákonom a predpismi ho vykonávajúcimi. Devízoví tuzemci sú povinní na jej výzvu podať jej aj iné hlásenia než uvedené v § 21, správy a vysvetlenia o okolnostiach priamo i nepriamo závažných z hľadiska devízového hospodárstva, ako i predložiť potrebné doklady.

Devízová kontrola pri vývoze a dovoze

§ 24

Kontrolu zachovania ustanovení tohto zákona o dovoze a vývoze hodnôt (§ 10 až 12) a vykonávajúcich ho predpisov vykonávajú colné orgány, ktoré sú v tejto svojej pôsobnosti oprávnené vykonávať vonkajšie i vnútorné prehliadky batožiny, dopravných prostriedkov, listových a iných zásielok, ako aj osobné prehliadky; zároveň môžu od kontrolovaných osôb vyžadovať potrebné vysvetlenia.

§ 25

Pri vykonávaní prehliadok sa musia rešpektovať ústavné a iné zákonné predpisy o ochrane osobnej slobody a listového tajomstva.

§ 26

(1) Colnice prijímajú od cestujúcich do zahraničia na ich vlastný náklad do úschovy hodnoty, na vývoz ktorých nemajú povolenie. Podmienky úschovy sa spravujú ustanoveniami Občianskeho zákonníka.

(2) Ak cestujúci neuplatní právo na vydanie predmetu úschovy do jedného roka od prijatia colnicou, právo na vydanie zaniká a predmet úschovy pripadne štátu.

§ 27

Priestupky proti devízovému hospodárstvu

Kto koná proti predpisom tohto zákona tým, že

- a) vykonáva alebo prijíma platby alebo obchoduje s devízovými prostriedkami proti ustanoveniu § 9;
- b) proti ustanoveniu § 11 a 12 vyváža valuty, platobné dokumenty, zlato, cenné papiere, depozitné potvrdenky, vkladné knižky, životné poisťky znejúce na cudziu menu a plnomocenstvá na nakladanie s majetkovými hodnotami v zahraničí alebo dováža, alebo vyváža československé peniaze, platobné dokumenty a vkladné knižky znejúce na československú menu;
- c) nesplní povinnosť previesť do tuzemska pohľadávky voči zahraničiu podľa § 15 ods. 1 písm. a) alebo ponukovú povinnosť podľa § 15 ods. 1 písm. b) alebo nesplní výzvu na speňaženie zahraničných cenných papierov podľa § 15 ods. 1 písm. c);

- d) proti ustanoveniu § 18 ods. 1 nakladá s pohľadávkami voči zahraničiu, s nehnuteľnosťami a majetkovými účasťami v zahraničí, so zahraničnými cennými papiermi a s cennými papiermi uloženými v zahraničí, ako i s nárokmi na dedičstvo alebo odkaz v zahraničí;
- e) proti ustanoveniu § 18 ods. 1 nakladá s cennými papiermi devízových cudzozemcov a s ich tuzemskými nehnuteľnosťami;
- f) vykonáva platby proti ustanoveniu § 19 ods. 1 písm. a), vstupuje do záväzkov proti ustanoveniu § 19 ods. 1 písm. b), prevádza na devízových cudzozemcov tuzemské nehnuteľnosti, cenné papiere alebo nehmotné práva proti ustanoveniu § 19 ods. 1 písm. c);
- g) nesplní včas ohlasovaciu povinnosť podľa § 21, bude potrestaný, ak nejde o trestný čin alebo prečin, za priestupok pokutou do 5000 Kčs v konaní uskutočňovanom národnými výbormi, prípadne colnicami podľa všeobecných predpisov.

Všeobecné ustanovenia

§ 28

Vykonávacie predpisy k tomuto zákonu vydáva Federálne ministerstvo financií po dohode s Federálnym ministerstvom zahraničného obchodu a Štátnou bankou československou a v spolupráci s ministerstvami financií republík. Vo veciach týkajúcich sa zahraničného obchodu vydávajú vykonávacie predpisy k tomuto zákonu spoločne Federálne ministerstvo financií a Federálne ministerstvo zahraničného obchodu po dohode so Štátnou bankou československou.

§ 29

(1) Vo vykonávacom predpise sa môže právomoc daná týmto zákonom Štátnej banke československej preniesť na orgány štátnej správy.

(2) Povinnosti, ktoré majú devízoví tuzemci, orgány štátnej správy a organizácie podľa tohto zákona voči Štátnej banke československej, majú v rovnakom rozsahu voči orgánom štátnej správy, ak sa na ne právomoc Štátnej banky československej podľa odseku 1 preniesie.

§ 30

Peňažnú sumu, ktorá sa má na základe výkonu súdneho rozhodnutia vydať devízovému cudzozemcovi ako veriteľovi, zloží súd, prípadne nariadi zložiť v prospech oprávneného v devízovej banke. Na prevod takejto sumy do zahraničia netreba povolenie, ak ide o plnenie záväzku vzniknutého v súlade s ustanovením § 14 ods. 2 z medzinárodného obchodu, medzinárodnej dopravy a medzinárodného zasielateľstva; inak možno sumu previesť do zahraničia len s povolením Štátnej banky československej, iba že by šlo o plnenie záväzku, pri vzniku ktorého sa už o povolení úhrady rozhodlo (§ 19 ods. 2).

§ 31

Orgány štátnej správy a organizácie sú povinné oznamovať Štátnej banke československej na jej požiadanie všetky údaje, ktoré sú potrebné na plnenie úloh, ktoré jej ukladá tento zákon, pokiaľ tomu nebránia osobitné predpisy.

§ 32

Na povolenie podľa tohto zákona sa nevzťahujú predpisy zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok); postup upraví vykonávací predpis.

§ 33**Prechodné ustanovenie**

Do dňa účinnosti tohto zákona vydané a ešte nevyužitú devízové povolenia platia naďalej po dobu platnosti v nich určenú. Dosiaľ vydané všeobecné devízové povolenia platia zatiaľ naďalej ako vydané Štátnou bankou československou; organizácie, ktorým boli všeobecné devízové povolenia udelené, sú však povinné do 6 mesiacov od účinnosti tohto zákona predložiť všeobecné devízové povolenia Štátnej banke československej na potvrdenie, inak tieto povolenia stratia platnosť.

Záverečné ustanovenia**§ 34**

Zrušujú sa:

1. zákon č. 107/1953 Zb. o devízovom hospodárstve v znení zákona č. 64/1958 Zb.,
2. vyhláška ministra financií č. 80/1958 Zb. o úplnom znení zákona č. 107/1953 Zb. o devízovom hospodárstve,
3. vyhláška Ministerstva financií a Ministerstva zahraničného obchodu č. 6/1963 Zb. k zákonu o devízovom hospodárstve a
4. vyhláška ministra zahraničného obchodu č. 111/1969 Zb. o všeobecnom devízovom povolení pre organizácie oprávnené na zahraničnoobchodnú činnosť.

§ 35

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1971.

Svoboda v. r.

Dr. Hanes v. r.

Dr. Štrougal v. r.

1) § 420 a 424 zákona č. 101/1963 Zb. o právnych vzťahoch v medzinárodnom obchodnom styku (Zákonník medzinárodného obchodu).

